

*Prædiken af Morten Munch
Trinitatis søndag / 16. juni 2019
Tekst: Joh 3,1-15*

NATTENS INDSIGTER

Trinitatistid: Fødsel og vækst

Med Trinitatis søndag vender kirkeåret på sin akse. Vi går fra højtid til hverdag. Siden kirkeårets begyndelse har vi fejret jul, påske og pinse og skal nu i den lange trinitatis hen over sommer og efterår have fokus på troens betydning for hverdagen.

Samtidig skifter fokus også fra troens historiske baggrund, markeret gennem højtiderne, til nutiden. Hvordan leves troen på den treenige Gud ud i det liv, vi lever? Hvordan kan troen vokse og modnes og gøre en forskel i livet som menneske?

Vækstperspektivet er synligt for øjet i hele trinitatistiden gennem den grønne liturgiske farve i gudstjenesten. Men vækst forudsætter tilstedeværelsen af liv, og det er her vi begynder i dag på Trinitatis søndag med talen om den nye fødsel.

Vi har to tekstrækker. På de lige år prædikes der her på Trinitatis søndag over dåbsbefalingen. Dåben markerer en ny fødsel af vand og ånd. I både lige og ulige år begynder trinitatistiden altså med dette tema om et nyt liv, der fødes frem – det liv der er forudsætningen for den efterfølgende vækst.

Dåben minder os om, at livet sammen med Gud ikke er menneskets egen frembringelse eller fortjeneste, men er en gave, vi får givet. Det kommer særligt tydeligt frem, når det er et spædbarn, der døbes, fordi barnet endnu ikke har gjort sig moralske anstrengelser eller på anden måde bestræbt sig på at opnå Guds gunst eller enhed med det guddommelige.

Ved en voksendåb, som den skete i oldkirken med fuld neddykning, fremgår gaveaspektet af det forhold, at der efter neddykkelsen under vandet, som er selvlivets død, følger en opstigning af vandet som billede på tildelingen af et nyt liv.

Det ømme punkt hos Nikodemus

Når Jesus taler til Nikodemus om en ny fødsel, en fødsel ovenfra, anvender han passive former: Du må fødes på ny.

Nikodemus er om nogen repræsentant for det handlekraftige og kapable menneske. Han er nået til tops i samfundet med både politisk og religiøs indflydelse i de højeste organer.

Jesus, der plejer at lytte, før han svarer, afbryder Nikodemus, inden denne når at fremføre sin sag. Jesus svarer på noget, han ikke bliver spurgt om, for at sætte fingeren på det ømme punkt i Nikodemus' liv.

Jesus var også meget direkte i en anden samtale, samtalen med den rige unge mand. Til ham sagde Jesus: Sælg alt, hvad du har, og kom så og følg mig. For ham var det rigdom, der stod i vejen.

For Nikodemus er det hans egen dygtighed og handlekraft, der hindrer ham i at tage imod det nye liv, Jesus vil delagtiggøre ham i.

For ingen menneskelige konstruktioner og frembringelser af filosofisk, videnskabelig, moralsk eller religiøs art kan bygge bro til det guddommelige og befri os fra vores selvskhed og dødelighed.

Nikodemus' indledende imødekommenhed og åbenhed overfor Jesus som en rabbi og lærer med særlig kontakt til Gud, bliver straks korrigeret.

Jesus er ikke sendt til verden som en visdomslærer, der skal bringe os i kontakt med vore indre ressourcer og potentialer.

Jesus tager beretningen fra ørkenvandringen om folket, der blev ramt af slanger, til hjælp for at illustrere det nye fødsels nødvendighed.

Med en mærkbart dødelig gift i kroppen fjernedes enhver naivitet hos de slangebite ift. egne muligheder og potentialer. De fik bibragt en dyb erkendelse af deres egen begrænsethed. De forstod, at der måtte tilføres dem nyt liv udefra, og at det måtte være tilgængeligt selv for de svageste, der ikke kunne flytte sig en eneste cm.

Redningen bestod i at rette blikket på en kobberslange, der var hængt op på et træ. Som slangen i ørkenen blev løftet op på en pæl, sådan må menneskesønnen, Jesus Kristus, ophøjes på korset for at bære vore synder, overvinde vor dødelighed og i bytte give os del i opstandelsen til nyt liv.

I menneskets erkendelse af egen afmagt ift. at leve i ubrudt fællesskab med det guddommelige, ligger Guds mulighed for at komme til med sin nyskabelse og nye begyndelse.

At give og modtage

Den nye fødsel til liv i og hos Gud efterlader ikke mennesket inaktivt. Mennesket kaldes ind i en ny ansvarlighed, en dynamisk vekselvirkning af at modtage og at give videre.

Her ligger nøglen til den vækst og modning, der udfoldes i trinitatistiden. Vi er skabt i Guds billede til at være hans medskabere.

Men det har som udgangspunkt – hvilket vi mindes om her på trinitatis søndag - at vi ikke selv er livets skaber. Vi er ikke troens, håbets og kærlighedens ophav.

Udgangspunktet for hver mundfuld luft, vi trækker ind i lungerne, og for at vi kan indånde Guds kærlighed i tanke og hjerte, er Guds skænkede godhed og barmhjertighed, hans forudgående nåde og nyskabende kraft.

Med ordene fra 1 Joh Brev: Vi elsker, fordi han elskede os først.

Det er dette 'først', der sætter vores bevægelse hen mod Gud og vort medmenneske i gang og holder den i gang.

Det er denne nådens bevægelse, der er det identitetsbærende for det at være menneske i Guds verden, set med troens øjne. Vi skal ikke præstere os til at være værdige modtagere af Guds kærlighed.

Frelsens gavekarakter betyder, at menneskets selvfrelse er udelukket i den kristne tro. Det kan opfattes som en fornærmelse af det myndige menneske. Men det skaber en vidunderlig frihed og lighed.

Tænk hvis det kun var de mest ressourcestærke, de disciplinerede mestre i meditation eller uselviske moder Teresa typer, der kunne kæmpe sig ind over målstregen.

Når livet og frelsen er Guds gave, er der ingen håbløse tilfælde.

Troen er den *tomme* menneskehånd, der tager imod liv i overflod fra Guds hånd - lige så tit, vi har brug for det.

Men troen er også den *fylde* menneskehånd, der kommer med alt det, der er vort og giver det til Gud for at se, hvad han kan gøre med det.

Troen er begge dele.

I modtagelsen af Guds nye liv, forløses og genrejses det menneskelige liv med alt det, der er vort.

At dø bort fra sig selv er at genfinde sig selv og blive sit sande selv.

Nattens indsigter

Nikodemus kom til Jesus om natten. I Johannes Evangeliet kan begreber som dag og nat, lys og mørke, have flere betydningslag.

Vi er som mennesker ikke altid så éntydige, som vi giver os ud for. Vi kan have en dag-udgave og en nat-udgave af os selv.

Nikodemus' dag-udgave var den betydningsfulde selvsikre farisæer med svar på rede hånd. Sikker og tryk i sin identitet og i den rolle, han havde i kraft af sin uddannelse og sin erfaring. Han var en, folk lyttede til.

Nikodemus' nat-udgave var et menneske, der inde bag facaden var mere usikker end som så – en der ikke altid havde svar på rede hånd, men kunne være forvirret og spørgende selv i de mest grundlæggende spørgsmål.

Nikodemus var i bevægelse. Han nævnes yderligere to gange i Joh Ev, der viser, at han fortsatte sin tilnærmelse til Jesu budskab.

Om natten kom Nikodemus' skjulte tanker til overfladen; han tillod en side af sig selv at blive nærværende foran Jesus, som han ikke viste i den selvkontrollerede dag-udgave af sig selv.

Natten giver rum for en indre uro. Som veerne forud for en ny fødsel. Natten indbyder til at give slip; til at lægge os i Guds hænder med vor indre uro, vore spørgsmål og vor søgen.

Forfatteren Og Mandino har sagt: "Jeg elsker mørket, fordi det viser mig stjernerne". Natten er ikke noget, vi skal flygte fra. Den kan give os nye indsigter og åbne os op for nyt liv og ny vækst.

Amen.